



3. Werken aan een toekomstbestendige economie

Maastricht, mei '25

Werken aan een toekomstbestendige economie

We werken aan de randvoorwaarden voor een veerkrachtige en wendbare regionale economie. Een economie die toekomstbestendig is en waarin slimme en duurzame innovaties snel tot ontwikkeling komen. We staan ook voor een groot aantal uitdagingen. Recente ontwikkelingen, zoals het rapport van Draghi, de Clean Industrial Deal en zowel landelijke als geopolitieke ontwikkelingen versterken de focus op thema's als concurrentiekracht, innovatie en veiligheid (defensie).

Vanuit groene industriepolitiek versterken we de circulaire economie in Limburg. De lijn voor de Brightlands campussen zetten we door. We werken mee aan een conventiebureau voor héél Limburg dat gebruik maakt van de Brightlands kansen en zo het zakelijk toerisme stimuleert. Ook andere toeristische bedrijvigheid ondersteunen we. We stimuleren innovaties in het MKB gekoppeld aan de maatschappelijke opgaven in alle sectoren en ondersteunen de inrichting van fondsen voor innovatieve MKB'ers. We werken er de komende jaren aan om aantrekkelijker te worden voor werknemers en bedrijven om zich hier te vestigen. Daar hoort een selectieve acquisitie-aanpak bij. We maken ons sterk voor een juiste waardering van vakmanschap, het beroepsonderwijs en onze verwerkende industrie (van groot tot klein), met blijvend leren, ontwikkelen en samenwerken als uitgangspunten. Wij zetten ons in om de beschikbaarheid van voldoende en adequaat opgeleide arbeidskrachten te verbeteren wat een noodzakelijke randvoorwaarde is om in te kunnen inspelen op de uitdagingen in het sociaal en economisch domein. Tegelijkertijd zijn er veel landelijke en geopolitieke ontwikkelingen. Ontwikkelingen waardoor het extra belangrijk is om een sterke innovatieve regio te zijn en te blijven. Dit vergt extra inzet en mogelijk een shift in focus in de toekomst voor het provinciale economische beleid. Via het 'Blijversbudget' gaat de Provincie gerichte innovatie en conceptuele ontwikkeling ondersteunen, die de bedrijvigheid op het platteland perspectief op een minder milieubelastend voortbestaan biedt. Daarmee vullen we de instrumentenkoffer om succesvol de transitie in de landbouw te maken.

We werken aan de kansen die onze (lands- en provincie)grenzen bieden. Samen met het Rijk delen we de ambitie om te komen tot een kandidatuur met de regeringen van België en Duitsland, om de Einstein Telescope in de Euregio Maas-Rijn, te realiseren. Die internationale ligging en grensoverschrijdende samenwerking zijn belangrijk voor onze nieuwe verdien capaciteit. We blijven inzetten op een aantal omvangrijke en langlopende projecten als verduurzaming Chemelot, VDL/NedCar, MAA.

Onze beleidskaders

Werken aan een Toekomstbestendige Economie 2024-2027 (PS 12 april 2024)

2e Gewijzigd Statenvoorstel inzake Brightlands - visie en rol Provincie Limburg (PS 24 juni 2022)

Gewijzigd Statenvoorstel Brightlands Campus Greenport Venlo - campus en vastgoed - visie en inzet tot 2030 (PS 19 december 2022)

Statenvoorstel Campus Vastgoed Greenport Venlo inzet en visie tot 2030 (PS 10 februari 2023)

Statenvoorstel inzake Uitwerking transitie Maastricht Aachen Airport (PS 16 december 2022)

Voor een aantal majeure integrale ontwikkelingen zijn door Provinciale Staten afzonderlijke kaderstellende besluiten genomen die toezien op inzet en middelen: verduurzaming Chemelot, Brightlands, VDL/NedCar en MAA.

Wat willen we bereiken?

3.1. Vestigingsklimaat van morgen

- In 2027 zijn onze acquisitieresultaten verbeterd, kennen wij het Limburgse bedrijfsleven beter en is het zakelijk toerisme gegroeid;
- In 2027 is de acquisitiesamenwerking met stakeholders in Limburg dusdanig versterkt dat nieuwe potentiële leads die kansrijk zijn voor Limburg, in gezamenlijkheid worden verkend;
- In 2027 zijn de (ruimtelijke) randvoorwaarden gecreëerd voor de beoogde versterking van het toekomstbestendig en kwalitatief hoogwaardig vestigingsklimaat in 2027.

Wat merkt de Limburger ervan?

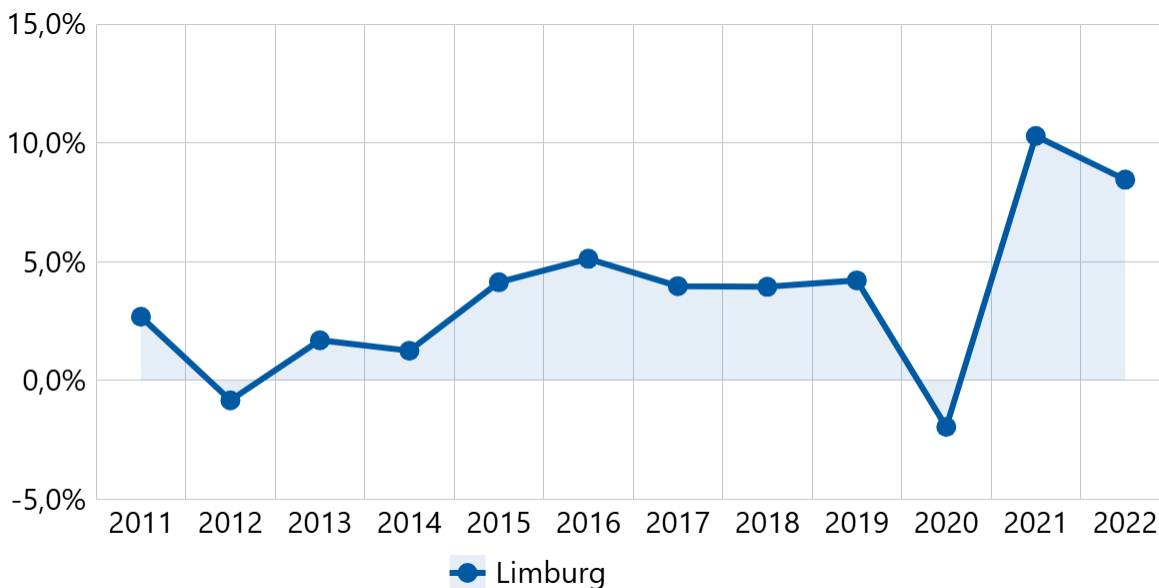
Aan de hand van indicatoren maken wij zichtbaar of we op koers liggen met het behalen van onze doelstellingen voor deze Statenperiode. Hierbij is de Provincie natuurlijk ook afhankelijk van partners en andere autonome ontwikkelingen. De indicatoren voor deze doelstellingen zijn nog in ontwikkeling.

Indicatoren

Bruto regionaal product (% groei t.o.v. voorgaand jaar) (MO_7a)

Omschrijving

Deze tabel bevat jaargegevens over de productiecomponenten van het bruto binnenlands product. Het Bruto Regionaal Product is de totale waarde van alle goederen en diensten die in een regio (bijvoorbeeld Limburg) in één jaar zijn geproduceerd. Het is in de regionale rekeningen gebruikelijk om het bruto binnenlands product vanuit twee gezichtspunten te benaderen, vanuit de productie en vanuit het inkomen. De volumeontwikkeling van het bruto regionaal product is een gebruikelijke maatstaf voor de economische groei van een regio. Deze grafiek visualiseert dus hoe snel (of langzaam) de economie van Limburg groeit of krimpt over meerdere jaren. Dit is gemeten in procentuele verandering van het Bruto Regionaal Product ten opzichte van voorgaand jaar.



Bron: Provincie Limburg

Aantal door MCB ingediende bidboeken voor de werving van (internationale) congressen (D_18b)

Omschrijving

Dit project is nog in ontwikkeling en het Limburgbrede congresbureau zal naar verwachting in het derde kwartaal van 2025 van start gaan. Daarom zijn er nog 0 ingediende bidboeken.

Statistieken

Bron: Provincie Limburg

Gebied	Limburg
Limburg	0

Totale economische waarde (bestedingswaarde van deelnemers) van de door MCB geworven congressen (D_18c)

Omschrijving

Dit project is nog in ontwikkeling en het Limburgbrede congresbureau zal naar verwachting in het derde kwartaal van 2025 van start gaan. Daarom is de totale economische waarde van de door MCB geworven congressen nog 0.

Statistieken

Bron: Provincie Limburg

Gebied	Limburg
Limburg	0

Wat gaan we daarvoor doen?

3.1.1. Vestigingsklimaat van morgen

Omschrijving

Een goed vestigingsklimaat is belangrijk zowel voor ons bestaande bedrijfsleven als voor het verbinden van nieuwe economische spelers aan onze regionale economie. Het is onze ambitie om de acquisitiekracht van Limburg te versterken, om de behoeften van het bedrijfsleven in onze regio beter in beeld te hebben, om de kansen voor zakelijk toerisme verbonden aan innovatie beter te benutten en om de (ruimtelijke) randvoorwaarden van een toekomstbestendig en kwalitatief hoogwaardig vestigingsklimaat te verbeteren.

We richten ons op drie actielijnen:

- Strategische acquisitie en verankering;
- Toerisme: innovatie, infrastructuur en zakelijk toerisme;
- Internationale Economische samenwerking en diplomatie.

Rol Provincie: *aanjager, financier, ondersteuner, partner (aandeelhouder)*

Kwaliteit

- In 2025 hebben de acquisitieleads geleid tot het vestigen van nieuwe bedrijven in Limburg;
- In 2025 is het businessplan Maastricht Convention Bureau (MCB) gereed;
- In 2025 is er een meerjarig programmatische samenwerking van alle provincies op het thema routestructuren met de landelijke stichtingen Wandelnet en Fietsplatform;
- In 2025 is uitvoering en invulling gegeven aan (Gewijzigde Motie 3061 Berghorst c.s. inzake Vitaal toerisme in balans met de omgeving);
- In 2025 is tenminste één project gerealiseerd dat bijdraagt aan de internationale samenwerking en profilering van de Brightlands campussen.

Kwaliteit (indicator)



Tijd

Activiteiten zijn continu doorlopend en duren de volledige collegeperiode.

Tijd (indicator)



Geld

Voor de uitvoering van product 3.1.1. Vestigingsklimaat van morgen, wordt het budget in 2025 verhoogd met € 0,76 mln. Dit betreft de volgende begrotingswijzigingen:

- Subsidie WK Gravel 2025 € 0,30 mln.;
- Bijdrage JIM € 0,10 mln.;
- Subsidies ten behoeve van het MKB € 0,21 mln.;
- Provinciale bijdrage voor het Valida project van Sappi, bijdragende aan verankering van Sappi in Limburg € 0,30 mln.;
- Uitvoering motie 3059; beter zicht op het Limburgse vestigingsklimaat middels een jaarlijkse rapportage € 0,01 mln.;
- Verlaging budget in verband met de kortere projectduur van LIOF Trade -/- € 0,16 mln.

Deze voorstellen worden voor € 0,30 mln. gedekt uit de reserve Knelpunten economisch beleid en de resterende middelen komen uit de programmareserve Economie.

Geld (indicator)



3.1.3. Maastricht Aachen Airport

Omschrijving

Maastricht Aachen Airport (MAA) draagt bij aan zowel de Limburgse als aan de nationale economie. Daarnaast leidt het tot samenwerking tussen bedrijfsleven en onderwijs; bijvoorbeeld in het Aviation Competence Center.

MAA maakt deel uit van de nationale luchtinfrastructuur en is na Schiphol de enige Nederlandse luchthaven met een vrachtfunctie.

Op 16 december 2022 hebben Provinciale Staten kennisgenomen van het door de luchthaven opgestelde Businessplan 'Transitie naar een duurzame, omgevingsbewuste en toekomstbestendige luchthaven' ter invulling van Amendement 145 'Een omgevingsbewust en toekomstbestendig MAA' en ingestemd met het verstrekken van een bijdrage voor Niet Economische Diensten van Algemeen Belang (NEDAB) van € 5,50

mln. per jaar en een investeringskrediet voor achterstallig onderhoud (in de vorm van een agiostorting) van € 23,90 mln.

Het businessplan beschrijft de wijze waarop de luchthaven zal transformeren naar een duurzame, omgevingsbewuste en toekomstbestendige luchthaven met de daarbij behorende doelen en beoogde fasering en tijdspad. Als aandeelhouder van de luchthaven bewaken we de kaders die Provinciale Staten bij de besluitvorming in 2022 hebben aangegeven en zien wij erop toe dat de in het businessplan gestelde doelen worden behaald. Dit doen we aan de hand van reguliere ambtelijke en bestuurlijke overleggen, maar ook aan de hand van de jaarlijkse aandeelhoudersvergaderingen.

Rol Provincie: *partner (aandeelhouder), financier, procesmanager, bevoegd gezag*

Kwaliteit

Omgevingsfonds

De toegezegde provinciale bijdrage aan de stichting zal in de vorm van een subsidie in tranches worden verstrekt; in 2025 voor de tweede keer.

Provinciaal Inpassingplan MAA proefdraaien

De behandeling van het PIP MAA – proefdraaien is vertraagd. Dit is een gevolg van het feit dat de Minister van LNV nog geen vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming heeft verleend. Dit is weer een gevolg van recente uitspraken van de Raad van State in een aantal 'stikstofdossiers'. De behandeling van het PIP in de vergadering van Provinciale Staten is (voorshands) verplaatst naar het najaar van 2025.

De behandeling van het PIP door Provinciale Staten (na de inwerkingtreding van de nieuwe Omgevingswet) is in lijn met motie 2948. Vanwege de relatie met de GRE-west zal toezegging 9218 bij opvolging van de motie worden betrokken.

Luchthavenbesluit

De in het kader van de luchthavenbesluitprocedure opgestelde m.e.r.-notitie is in het najaar van 2024 ter beoordeling voorgelegd aan het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (I&W). Het ministerie heeft deze beoordelingsnotitie op haar beurt voor advies aan de Commissie voor de m.e.r. voorgelegd. Deze commissie heeft de minister inmiddels laten weten dat men op basis van de voorliggende notitie de conclusie van MAA dat er geen sprake is van significante effecten, niet kan onderschrijven. Het is thans aan de Minister van I&W om aan te geven hoe met dit advies wordt omgegaan.

Routedevelopment fund

Het streven is om de door de gemeente Maastricht beschikbaar gestelde middelen voor een routedevelopment fund in 2025 in te zetten voor het van de grond krijgen van lijnvluchten naar een of meer hubs.

Ontsluiting luchthaven

Voor het verbeteren van de ontsluiting van de luchthaven (verbeteren verkeersveiligheid Vliegveldweg en voorterreinen MAA) heeft de minister van Infrastructuur en Waterstaat in de vorm van een specifieke uitkering (SPUK) aan de Provincie een bedrag van € 3,5 mln. inclusief BTW beschikbaar gesteld. De Provincie leidt de middelen door aan de gemeente Beek en MAA die dit project gaan uitvoeren. De gemeente Beek en MAA dragen zelf ieder € 2 mln. bij.

Kwaliteit (indicator)



Tijd

De onder Omgevingsfonds en Routedevelopment fund genoemde resultaten worden naar verwachting in 2025 gerealiseerd.

Of dat ook geldt voor het Luchthavenbesluit en het PIP zijn wij afhankelijk van het ministerie van I&W respectievelijk LVVN.

De afronding van de onder Ontsluiting luchthaven genoemde werkzaamheden is eerst in 2027 voorzien.

Tijd (indicator)



Geld

Voor de uitvoering van product 3.1.3. Maastricht Aachen Airport wordt het budget in 2025 verhoogd met € 0,04 mln. voor de Stichting Klachtentelefoon MAA. Dit om het nieuwe bestuur te ondersteunen en het belang van de klachtentelefoon te onderstrepen. Vanaf 2026 wordt het budget structureel opgehoogd met € 0,02 mln. Deze lasten worden gedekt uit het begrotingsresultaat.

Geld (indicator)



Wat willen we bereiken?

3.2. Innovaties voor de maatschappelijke opgaven

- In 2027 is de innovatiekracht van het Limburgse MKB verbeterd, waardoor ondernemers via maatschappelijk verantwoorde innovaties en ondernemerschap bijdragen aan een duurzaam, circulair, gezond en digitaal Limburg;
- In 2027 zijn er meer startende innovatieve ondernemers vanuit de ecosystemen, het onderwijs en via acquisitie, allen gericht op de transities;
- In 2027 is er voor Limburg een dekkend financieringsinstrumentarium voor startende ondernemers.

Wat merkt de Limburger ervan?

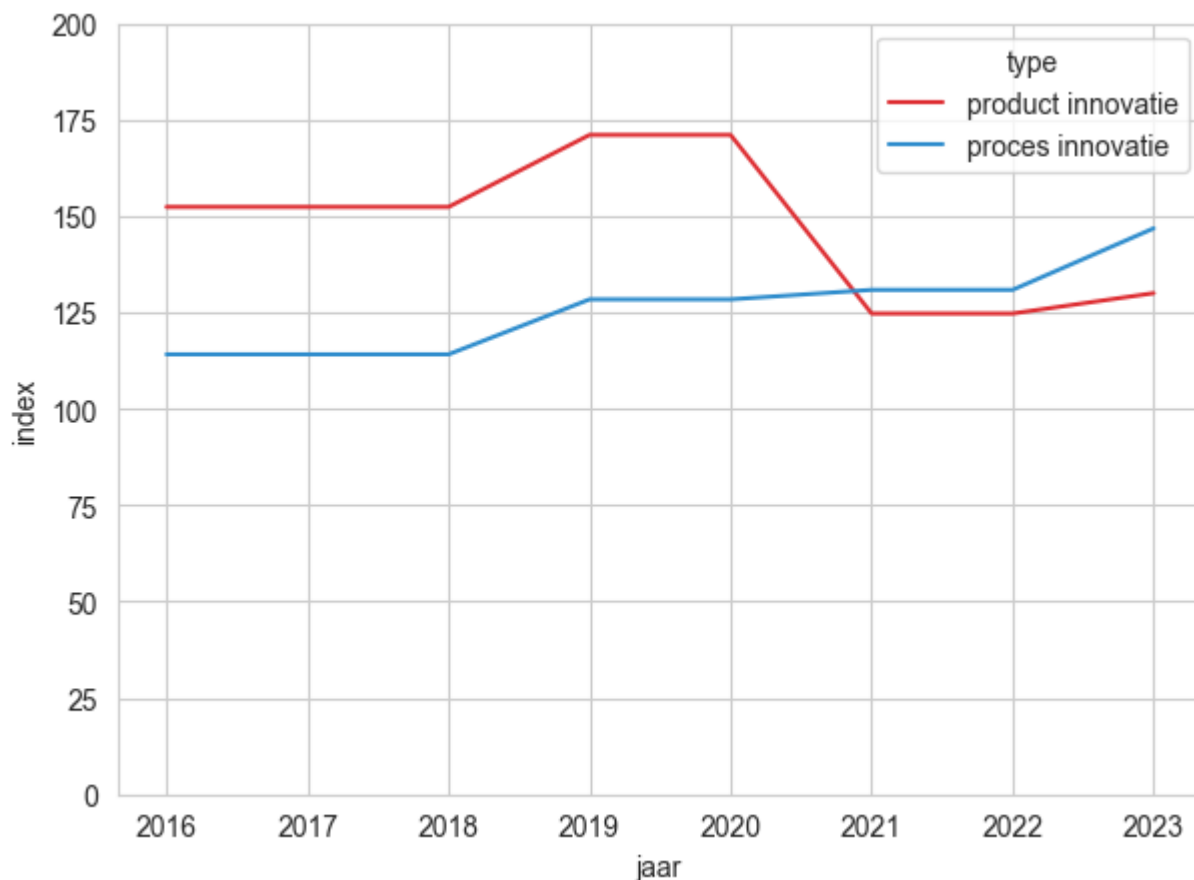
Aan de hand van indicatoren maken wij zichtbaar of we op koers liggen met het behalen van onze doelstellingen voor deze Statenperiode. Hierbij is de Provincie natuurlijk ook afhankelijk van partners en andere autonome ontwikkelingen. De indicator die reeds beschikbaar is, is hieronder gepresenteerd.

Aantal MKB-bedrijven in Limburg met proces- en productinnovaties (D_21a)

De onderstaande grafiek geeft weer:

MKB-bedrijven in Limburg die productinnovaties introduceren (percentage van het MKB). Productinnovatie is een belangrijk onderdeel van innovatie, omdat het nieuwe markten kan creëren en het concurrentievermogen kan verbeteren. Deze indicator wordt berekend als het aantal MKB-bedrijven dat ten minste één productinnovatie heeft geïntroduceerd, hetzij nieuw voor de onderneming, hetzij nieuw voor hun markt, gedeeld door het totale aantal MKB-bedrijven. De scores zijn geïndexeerd op basis van de prestaties van de EU in 2017 voor die indicator.

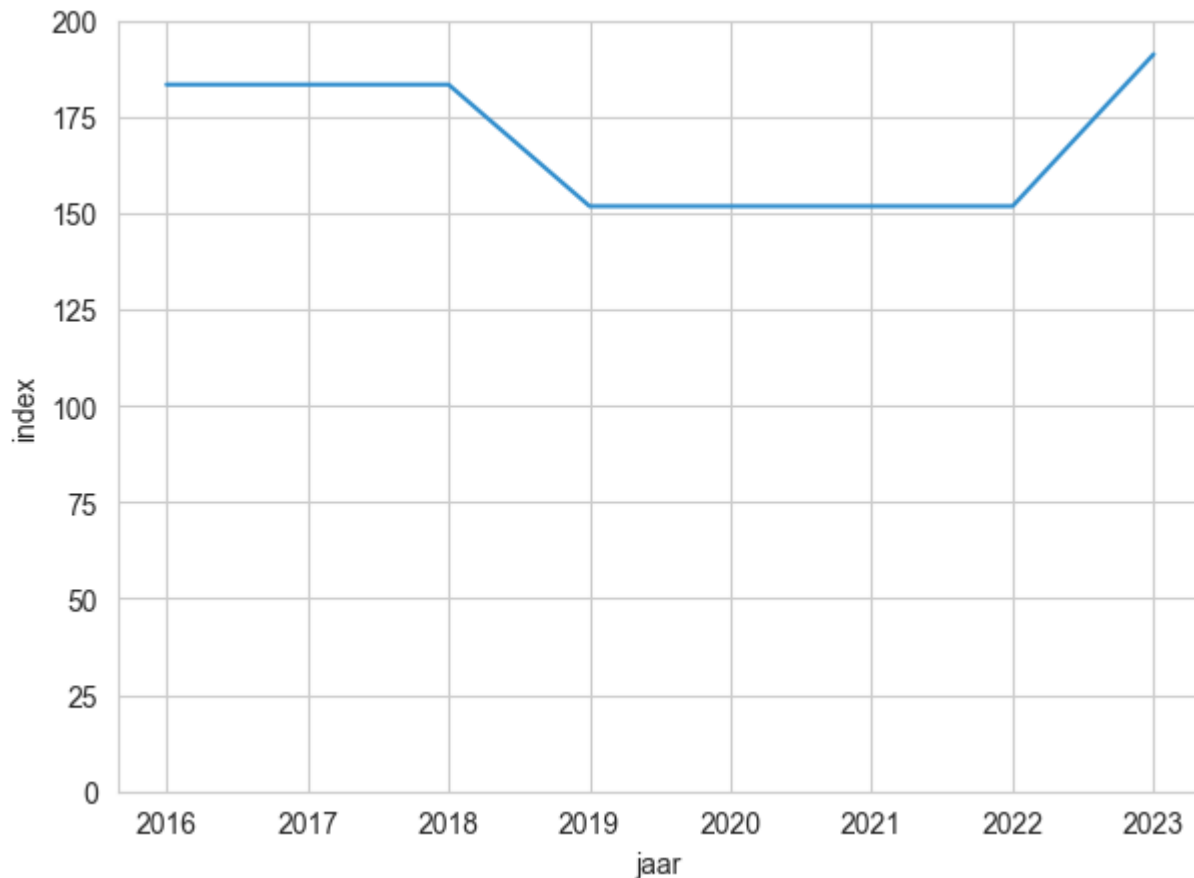
MKB-bedrijven in Limburg die bedrijfsprocesinnovaties introduceren (percentage van het MKB). Veel bedrijven innoveren niet door nieuwe producten te verbeteren, maar door hun bedrijfsprocessen te verbeteren. Bedrijfsprocesinnovaties omvatten proces-, marketing- en organisatie-innovatie. Deze indicator wordt berekend als het aantal MKB-bedrijven dat ten minste één bedrijfsprocesinnovatie heeft geïntroduceerd, hetzij nieuw voor de onderneming of nieuw voor hun markt, gedeeld door het totale aantal MKB-bedrijven. De scores zijn geïndexeerd op basis van de prestaties van de EU in 2017 voor die indicator.



Bron: European innovation scoreboard (EIS)

Aantal MKB bedrijven in innovatieve samenwerkingsverbanden (D_21b)

Deze indicator geeft de mate weer waarin het MKB betrokken is bij innovatiesamenwerking. Complexe innovaties zijn vaak afhankelijk van het vermogen om gebruik te maken van diverse informatie- en kennisbronnen of om mee te werken aan de ontwikkeling van een innovatie. De indicator meet de uitwisseling van kennis tussen openbare onderzoeksinstituten en bedrijven, en tussen bedrijven en andere bedrijven. De y-as laat de jaarlijkse prestatie van Limburg op deze indicator zien. Hierbij is de gemiddelde prestatie van EU landen in 2017 de 'baseline' en dus 100.



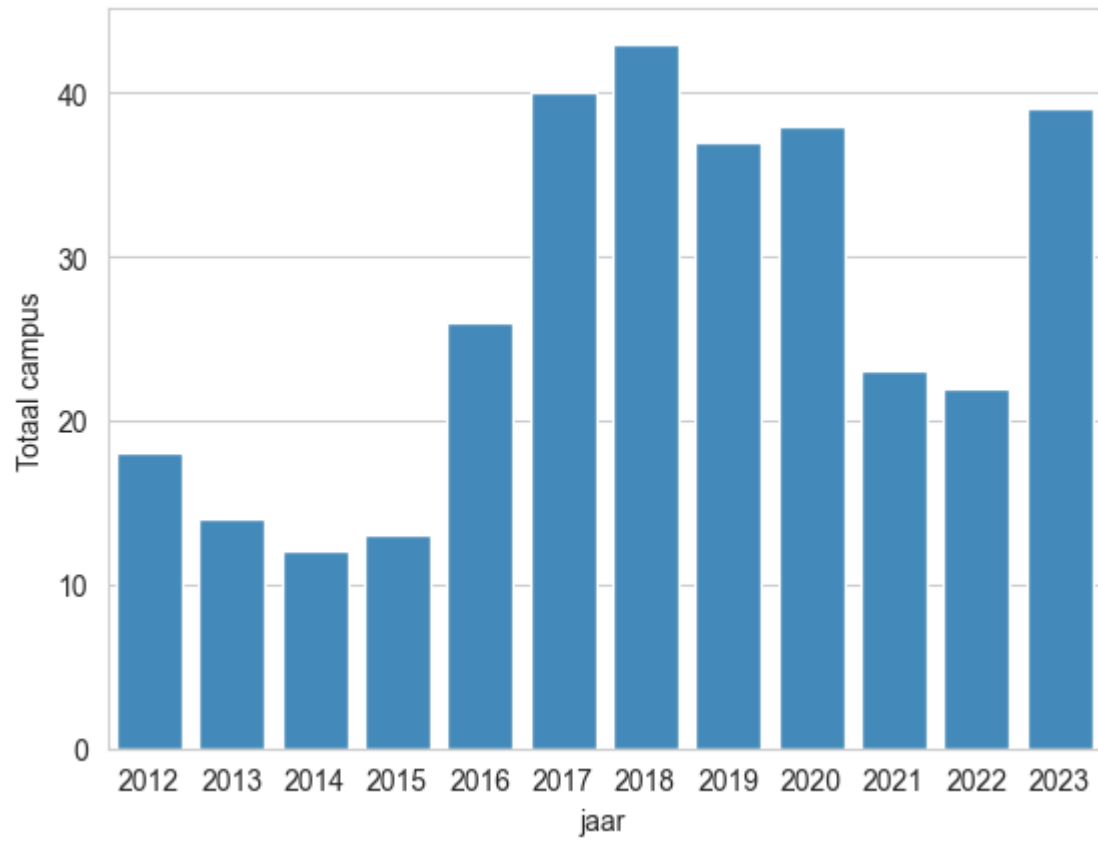
Bron: European innovation scoreboard (EIS)

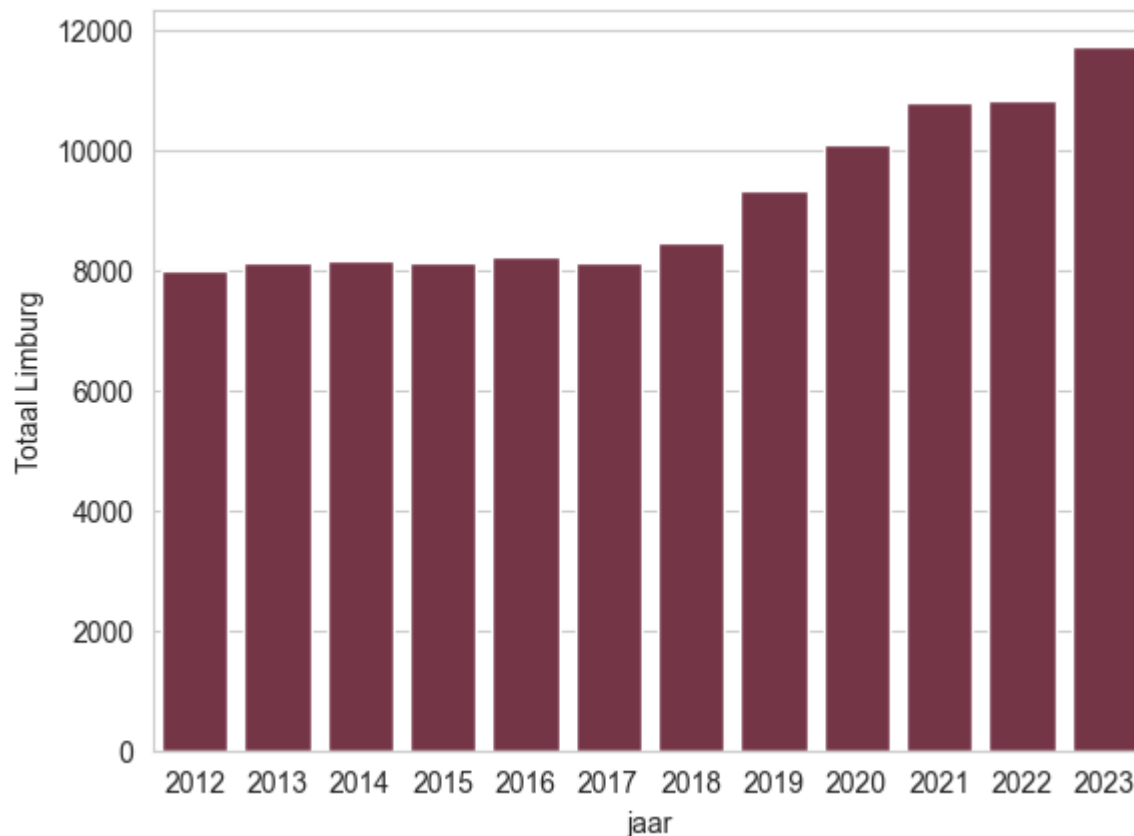
Aanwezigheid financieringsinstrumentarium voor startende ondernemers, ja/nee (D_22a)

Ja

Aantal startende innovatieve bedrijven vanuit: (i) Brightlands ecosystemen (D_23a (i))

De onderstaande grafieken geven het aantal startende innovatieve bedrijven of wel start up(vestigingen van nieuw opgerichte bedrijven) vanuit de Brightlands ecosystemen weer. De tweede grafiek geeft het totaal van Limburg weer.





Wat gaan we daarvoor doen?

3.2.1. Innovaties voor de maatschappelijke opgaven

Omschrijving

Het Limburgse MKB is de drager van het verdienvermogen van de regio. Met trots zien we dat het veel ondernemers lukt om de kansen die uit de transitie ontstaan om te zetten in bedrijvigheid. Daarmee leveren zij hun bijdrage aan de maatschappelijke opgaven voor Limburg. Er is ook nog een wereld te winnen, het MKB moet blijven innoveren. Het versterken van de innovatiekracht bij het Limburgse MKB blijft daarmee een belangrijke opgave.

Onze ambitie is het verbeteren van de innovatiekracht van het Limburgse MKB, zodat ondernemers in alle sectoren via slimme innovaties en ondernemerschap bijdragen aan een duurzaam, circulair, gezond en digitaal Limburg. Ook willen wij dat er meer startende innovatieve ondernemers ontstaan vanuit de Brightlands campussen, het onderwijs en via acquisitie. Wij dragen bij aan het realiseren van een regionaal financieringsinstrumentarium dat alle stadia van een startende onderneming kan ondersteunen.

Uitvoering verloopt via drie actielijnen:

- Innovatief bedrijfsleven;

3. Werken aan een toekomstbestendige economie

- Innovatieve ecosystemen;
- Innovaties voor het brede MKB.

Rol Provincie: *aanjager, financier, ondersteuner, partner (aandeelhouder)*

Kwaliteit

- LIOF voert voor de Provincie Limburg het MKB-innovatieprogramma 'Limburg Toekomstbestendig' uit. De operationele looptijd van het programma eindigt in 2025. In 2025 wordt het programma geëvalueerd en gestart met een mogelijke opvolging van het programma;
- In 2025 hebben we bedrijven ondersteund bij innovatieve grensoverschrijdende samenwerkingsprojecten in euregionaal verband;
- In 2025 hebben wij via onze instrumenten ondernemingen gestimuleerd om (in samenwerking met kennisinstellingen) innovatieve projecten te starten op één of meer van de vijf maatschappelijke transities;
- In 2025 hebben wij acht nieuwe start-ups en scale-ups ondersteund met inzet van fondsen en programma's in Limburg;
- In 2025 gaan we voor het Limburgse MKB door met de mogelijkheden die de Actieagenda MKB-Dienstverlening 2024-2026 van het Rijk ons biedt;
- In 2025 wordt de opdracht verstrekt voor de oplevering van een jaarlijkse rapportage vestigingsklimaat;
- In 2025 hebben we nauw contact met het MKB en organiseren we diverse evenementen speciaal voor deze doelgroep.

Einstein Telescope

- Er zijn definitieve afspraken gemaakt met België en Duitsland over de wijze waarop het consortium de samenwerking in de bidbook / haalbaarheidsfase en de daarop volgende bouwfase gaat uitvoeren;
- Er ligt een stevig R&D programma waarbij een prominente rol is weggelegd voor de ET Pathfinder als laboratorium voor de Einstein Telescope sleutel technologieën;
- Er ligt een goed uitvoeringsplan om MBO en HBO in zowel nationale als Euregionale context in de meest brede zin aan te laten sluiten op de kennis en kunde die nodig is om de Einstein Telescope te ontwikkelen, te bouwen en te onderhouden;
- De noodzakelijke haalbaarheidsonderzoeken ten behoeve van het bidbook zijn grotendeels uitgevoerd en er ligt een plan om de ruimtelijke inpassing en aanleg uit te voeren;
- Er ligt een goede lobbystrategie en is in uitvoering om de positie van de EMR als vestigingsplek van de Einstein Telescope in ons voordeel te beslechten.

Kwaliteit (indicator)



Tijd

Deze activiteiten zijn continu doorlopend en duren de volledige collegeperiode.

Tijd (indicator)



Geld

Voor de uitvoering van product 3.2.1. Innovaties voor de maatschappelijke opgaven, wordt het budget in 2025 verhoogd met € 0,47 mln. Dit betreft de volgende begrotingswijzigingen:

- Provinciale bijdrage voor de ondersteuning van EDIH Zuid Nederland die de maakindustrie stimuleert en ondersteunt m.b.t. digitalisering € 0,33 mln.;
- Procesmiddelen ZLSM € 0,08 mln.;

Deze voorstellen worden gedekt uit de programmareserve Economie.

Daarnaast worden bestaande ramingen als volgt aangepast:

- Aanpassing fasering van het Interreg Europe Project RISEMEDEU -/- € 0,06 mln.;
- Aanpassing fasering van het project BC Healthy Eating and Food Innovation € 0,12 mln.

Geld (indicator)



3.2.2 Brightlands

Omschrijving

Brightlands

De vier Brightlands campussen vormen de basis en kern van Brightlands. We voeren de Staten-besluiten van 2022 en 2023 uit. We continueren onze inzet om het samenspel tussen de Brightlands campussen te verbeteren. Samen met onze partners gaan we meer partijen binden aan Brightlands: MKB-bedrijven, kennisinstituten, mede-overheden en talenten. Enerzijds om het draagvlak onder de Brightlands campussen en Brightlands breder te maken. Anderzijds is ons doel om de investeringen meer te laten renderen in de maatschappelijke omgeving via valorisatie en ondernemerschap. Dat doen we ook via de bestuurlijk kwartiermaker en met het Brightlands office. Via het office gaan we de gezamenlijke lobbykracht van de regio bundelen om meer impact te maken. Verder gaan we het merk 'Brightlands' met meer focus positioneren ook op landelijk niveau. Nauwe samenwerking tussen het Brightlands office en de eigen lobbykracht van de Provincie is daar een onderdeel van.

Brightlands Chemelot Campus

De ontwikkeling van Brightlands Chemelot Campus staat vooral in het teken van de realisatie van de uitbreiding Noord waarin met name nieuwe bedrijvigheid en initiatieven op gebied van circulariteit (zoals Brightlands Circular Space) zullen landen, en het verstevigen van het totale kennislandschap. Eerste onderdelen van realisatie BCS zijn gestart. Andere onderdelen van BCS en andere plots zijn in ontwikkeling. Daarmee is deze campus, samen met de Chemelot Industrial site een belangrijke aanjager van de circulaire transitie.

Brightlands Campus Greenport Venlo

De Brightlands Campus Greenport Venlo is een jonge campus, die zich richt op innovatie in de hoogwaardige tuinbouwketen voor gezondheid, duurzaamheid en bedrijvigheid. De komende periode ligt hier de nadruk op de ontwikkeling en groei van de campus als ecosysteem en het verder invullen van de randvoorwaarden tot groei.

Brightlands Maastricht Health Campus

Vanuit de Brightlands Maastricht Health Campus wordt ingezet op het integraal ontwikkelen van de campusorganisatie (inclusief bedrijvigheid), een aantrekkelijk campusgebied en de kennisinfrastructuur. De focus ligt hierbij op medische- en engineering thema's en de versterking van de campus in zijn geheel.

Brightlands Smart Services Campus

De Brightlands Smart Services Campus heeft nog steeds de status van een campus in de 'opstart-fase'. Dat betekent dat de campus zich nog steeds op een aantal aspecten verder moet ontwikkelen voordat er sprake kan zijn van een functionerend innovatie ecosysteem ('volwassen fase'). Gelet op de jonge leeftijd van de campus en het gegeven dat deze van nul af aan is gestart, bevindt de ontwikkeling zich daarmee wel gewoon op koers. De Brightlands Smart Services Campus in Heerlen zal zich ook de komende jaren blijven inzetten om Limburg te positioneren als een leidende regio op het gebied van mensgerichte artificial intelligence (AI), met een sterk en duurzaam ecosysteem dat bijdraagt aan economische groei en maatschappelijke vooruitgang. Deze ontwikkeling vereist verdere groei van het aantal bedrijven en kennisinstellingen, en daarmee ook het aantal arbeidsplaatsen. De Brightlands Smart Services Campus werkt samen met haar partners aan het accommoderen van deze duurzame groei.

Kwaliteit

Brightlands

- Met de inzet van de bestuurlijk kwartiermaker is de samenwerking tussen en het draagvlak onder de Brightlands campussen verbeterd;
- Het Brightlands office bundelt de lobby en PA-inspanningen op een selectie van onderwerpen;
- Het merk 'Brightlands' is met meer focus landelijk gepositioneerd;
- Het startup versnellingsprogramma 'Brightlands Startup League' is in 2025 volledig actief en stimuleert en ondersteunt startende innovatieve ondernemers in de Brightlands community. Op basis van de ervaringen en geleerde lessen gaan we de aanpak waar nodig bijstellen;
- We stimuleren actief, ook als aandeelhouder, dwarsverbanden tussen Brightlands campussen onderling én met de relevante regionale programma's;
- In het Statenbesluit 'Brightlands - visie en rol Provincie Limburg' c.s. is vastgelegd wat de inzet van de Provincie gaat zijn in de periode tot 2030;
Over de realisatie van de inhoudelijke doelen rapporteren wij in de Brightlands Rapportage (in het kader van de Regeling Grote Project). Daarin zijn ook de beoogde resultaten benoemd. Via de Brightlands Rapportage worden de Staten jaarlijks geïnformeerd voor 1 juli. In 2025 zullen de voorbereidingen gestart worden voor de evaluatie die in 2026 uitgevoerd zal worden.

Brightlands Chemelot Campus

- In 2025 zal de start van de bouw van Brightlands Circular Space plaatsvinden en zal de doorontwikkeling van de campus in Sittard-Geleen verder vorm krijgen;
- De bijdrage aan het ecosysteem vanuit het rendement op het vastgoed bijv. via de ondersteuning van de kennisinfrastructuur, zal eveneens worden voortgezet.

Brightlands Campus Greenport Venlo

- De jaarplannen, die in de aandeelhoudersvergadering zijn vastgesteld, geven sturing aan de inzet van de campus-organisatie. Zo wordt er verder gewerkt aan het ontwikkelen en realiseren van shared facilities, het aantrekken van nieuwe bedrijven en strategische partners, het verder ontwikkelen van CHILL@Venlo en community building;
- Met het Statenvoorstel Brightlands Campus Greenport Venlo – inzet en visie tot en met 2029 (G-22-039) zijn jaarlijks middelen beschikbaar gesteld in de programmareserve Brightlands. Met deze bijdrage is een stabiele organisatie ingericht waarmee de continuïteit van de campus wordt geborgd;
- De vastgoedorganisatie (CVGV) gaat in 2025 verder met de belangrijkste opgave rondom het onderhoud van de Villa Flora, namelijk het dak. De WKO-installatie is reeds in 2024 aangepakt. Daarnaast focust de vastgoedorganisatie zich op een verdere toename van het aantal bedrijven en zo te komen tot een hogere bezettingsgraad van het vastgoed en uitgifte van kavels. Hierbij is het van belang om ondernemers en organisaties te vinden die passen bij de inhoudelijke thema's van de campus bijvoorbeeld met onderzoek en innovaties;
- De komende jaren zal verder worden gewerkt aan de groei van de Brightlands Campus Greenport Venlo, zoals opgenomen in het Groeiplan BCGV 203X.

Brightlands Maastricht Health Campus

- De campusorganisatie blijft inzetten op de valorisatie van UM en MUMC+ kennis en kunde naar ondernemerschap en werkgelegenheid, de fysieke ontwikkeling is hierbij ondersteunend;
- Het vinden van samenwerkingspartners en vervolgens het indienen van voorstellen richting programma's en fondsen van Rijk en EU is een van de belangrijke activiteiten;
- De campusorganisatie gaat haar inzet op het gebied van het ondersteunen van ondernemerschap verder uitbouwen. De campusorganisatie doet dit ook in samenwerking met de andere campussen.

Brightlands Smart Services Campus

- De campusorganisatie ontwikkelde een strategie tot 2030 met als doel de groei van haar activiteiten en ecosysteem. Deze groei is cruciaal voor een sterke en veerkrachtige campus, die een bijdrage levert aan de Limburgse economie en samenleving door werkgelegenheid te creëren en impact te maken voor aandeelhouders, stakeholders en partners. Vanaf 2025 richt de campusorganisatie zich, in lijn met de opgestelde ambities, op vier strategische domeinen:
 - *Zorg & Gezondheid*
Innovatieve oplossingen ontwikkelen door AI en datawetenschap toe te passen in de zorgsector, met als doel de zorg te verbeteren en te verduurzamen. Belangrijke doelen voor 2025 zijn het aantrekken van nieuwe partners, het coördineren van het Health AI-programma en de samenwerking met de Brightlands campussen;
 - *Publieke Dienstverlening*
Verbetering van de kwaliteit en efficiëntie van overheidsdiensten, met een focus op digitalisering en AI-gedreven oplossingen. De campus zal projecten uitvoeren binnen het Public Services Lab en het ELSA Lab Armoede en Schulden en een Public Smart Safety Center openen;
 - *Circulaire Industrie*
Ondersteuning van de transitie naar een circulaire economie door AI in te zetten voor procesoptimalisatie en duurzaamheid in de maakindustrie. Dit domein zal samenwerken met de Brightlands Chemelot Campus en richt zich onder meer op het uitbreiden van het ELSA Lab Antigreenwashing;
 - *Innovatief MKB*
Bevordering van innovatie en digitalisering binnen het MKB om competitieve kracht te vergroten.

De Digitale Werkplaats en het nieuwe Innovation Powerhouse zullen centraal staan in deze inspanningen.

Uitgangspunt voor alle activiteiten binnen deze domeinen is gebaseerd op de samenwerking binnen een multiple-helix ecosysteem, met een focus op mensgerichte AI en data science. De campusorganisatie heeft als belangrijke opgave de ontwikkeling van het ecosysteem aan te jagen door het bieden van een goede vestigingslocatie met de noodzakelijke faciliteiten (waaronder lab faciliteiten), het aantrekken van nieuwe bedrijven en instellingen, het opzetten van samenwerkingsverbanden en daarmee inspelen op programma's op nationaal en EU-niveau, het organiseren van evenementen en ontmoetingen en het (daarmee) bouwen van een 'community'.

Kwaliteit (indicator)



Tijd

De Statenbesluiten hebben betrekking op de periode 2023-2030. De inzet van de Provincie is uitgezet voor dezelfde periode.

Tijd (indicator)



Geld

Voor de uitvoering van product 3.2.2. Brightlands, wordt het budget in 2025 - 2029 jaarlijks verhoogd met € 4,75 mln. ten behoeve van de afwaardering van financiële activa. Deze (kapitaal)lasten worden gedekt uit de risicoreserve financieel instrumentarium SiS.

Verder wordt aan de risicoreserve SIS een bedrag toegevoegd van € 0,35 mln. welke wordt gedekt uit de programmareserve Brightlands € 0,25 mln. en programmareserve Economie € 0,10 mln.

Geld (indicator)



Wat willen we bereiken?

3.3. Een gezonde arbeidsmarkt

- In 2027 is de flexibiliteit en robuustheid van de onderwijsinfrastructuur (MBO, HBO en WO) in Limburg versterkt en vergroot;

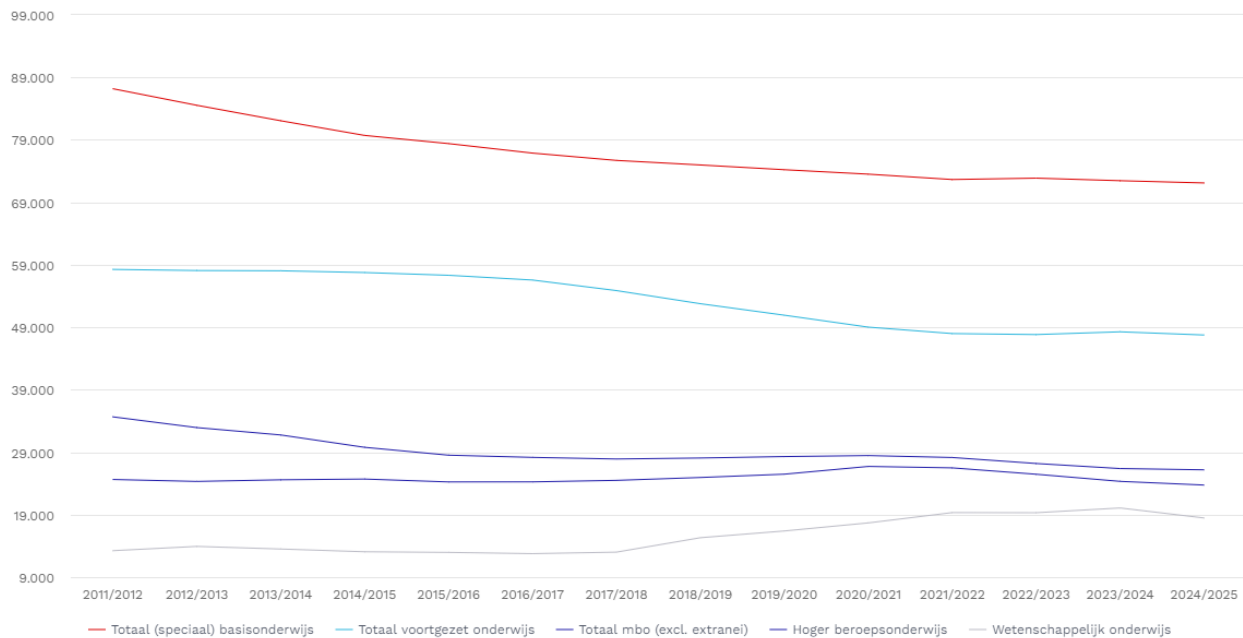
- In 2027 is er een Leven Lang Ontwikkelen-infrastructuur die de inwoners van Limburg in staat stelt om hun kennis en vaardigheden op peil te houden;
- In 2027 werken onderwijs, bedrijfsleven en overheid samen aan de kritische factor human capital bij het doen slagen van de transities.

Wat merkt de Limburger ervan?

Aan de hand van indicatoren maken wij zichtbaar of we op koers liggen met het behalen van onze doelstellingen voor deze Statenperiode. Hierbij is de Provincie natuurlijk ook afhankelijk van partners en andere autonome ontwikkelingen. De indicatoren die reeds beschikbaar zijn, zijn hieronder gepresenteerd.

Leerlingenaantallen Limburgse onderwijsinstellingen (D_24a)

Deze grafiek bevat het aantal leerlingen en studenten in het primair onderwijs (po), voortgezet onderwijs (vo), middelbaar beroepsonderwijs (mbo), voortgezet algemeen volwassenenonderwijs (vavo) en hoger onderwijs (ho) naar onderwijssoort, onderwijsniveau en woonregio op 1 oktober van een betreffend school-/studiejaar.



Bron: Arbeidsmarktinzicht

Aanwezigheid van de LLO-infrastructuur, ja/nee (D_25a)

Ja. De LLO-infrastructuur is ondergebracht in twee initiatieven:

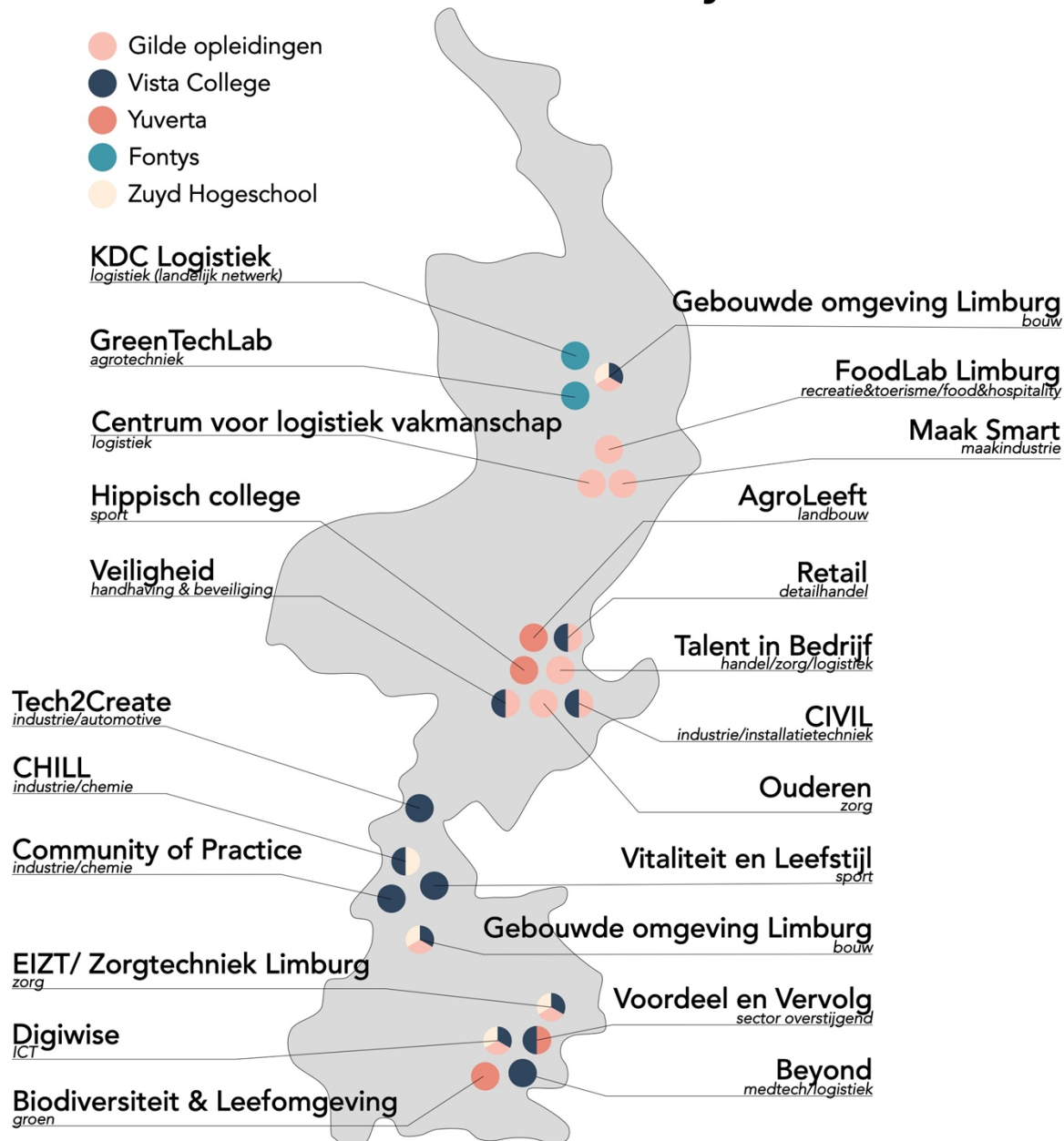
Leo Loopbaan: het loket voor de Limburger rondom loopbaan en ontwikkeling
 Limburg Leert: het loket voor Limburg voor om- en bijscholing

Het aantal publiek private samenwerking van het beroepsonderwijs en het bedrijfsleven binnen de transities (D_26a)

3. Werken aan een toekomstbestendige economie

Deze afbeelding toont de locaties in Limburg waar publiek beroepsonderwijs en bedrijfsleven met elkaar samenwerken. Deze publiek private samenwerkingen kennen verschillende vormen. De getoonde samenwerkingen staan los van eventuele provinciale ondersteuning.

publiek private samenwerkingen in het onderwijs



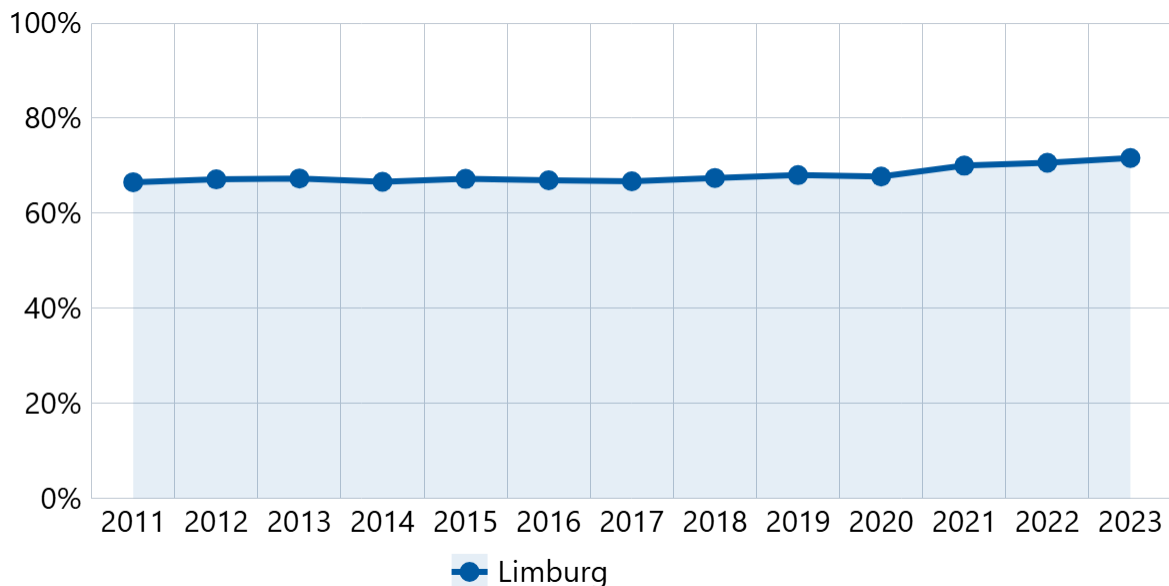
Bron: Provincie Limburg

Indicatoren

Werkgelegenheid (% bruto arbeidsparticipatie) (MO_7b)

Omschrijving

De bruto arbeidsparticipatie is het percentage mensen van de werkende leeftijd dat werkt óf op zoek is naar werk en hier ook beschikbaar voor is. Het gaat dus om het aandeel van de (werkzame en werkloze) beroepsbevolking in de potentiële beroepsbevolking (beroeps- en niet-beroepsbevolking). Met *beroepsbevolking* wordt bedoeld: personen die betaald werk hebben (werkzame beroepsbevolking), of die geen betaald werk hebben, recent naar betaald werk hebben gezocht en daarvoor direct beschikbaar zijn (werkloze beroepsbevolking). Met *niet-beroepsbevolking* bedoelen we: personen zonder betaald werk die niet recent naar werk hebben gezocht of daarvoor niet direct beschikbaar zijn. Deze indicator heeft betrekking op personen die in Nederland wonen (exclusief de institutionele bevolking). De gegevens worden gepresenteerd voor de bevolking van 15 tot 75 jaar. De arbeidsparticipatie is op dit moment historisch hoog. Dit is zowel in Limburg als in de rest van Nederland het geval.



Bron: Provincie Limburg

Wat gaan we daarvoor doen?

3.3.1. Een gezonde arbeidsmarkt

Omschrijving

Met de uitvoeringsagenda 'Een gezonde arbeidsmarkt' werken we aan een arbeidsmarkt waarin iedere (nieuwe) Limburger in staat is om een duurzame werkplek te vinden, mee te kunnen bewegen met veranderingen en zichzelf verder te ontwikkelen.

Hierbij richten we het arbeidsmarkt- en onderwijsbeleid op de sociaal maatschappelijke opgaven:

- **Onderwijsopgave:** een meer toekomstbestendig onderwijslandschap (mbo-hbo-wo) in Limburg dat de transitie ondersteunt (kennis als brandstof voor innovatie) en minder kwetsbaar is voor de rigiditeit van het nationale systeem en met aanhaking van bedrijfsleven. Een onderwijslandschap dat ook binnen de demografische realiteit van Limburg in staat is om mensen op te leiden zodat deze goed blijven aansluiten op de behoeften in de regio;
- **Kwalitatieve opgave:** Het beter op peil houden van kennis en vaardigheden ('Leven Lang Ontwikkelen'), waarmee een bredere inzetbaarheid in een voortdurend veranderende arbeidsmarkt wordt bereikt. Blijven leren en ontwikkelen wordt gestimuleerd en is makkelijk toegankelijk, voor iedereen. Bedrijfsleven en onderwijs zijn hier samen verantwoordelijk;
- **Kwantitatieve opgave:** een betere balans tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Een dynamiek waarin de vraag naar personeel onderdeel is van strategisch HR beleid.

We gaan met dit uitvoeringsprogramma bijdragen aan deze arbeidsmarktopgaven via drie actielijnen:

- Actielijn 1: Toekomstbestendige onderwijsinfrastructuur;
- Actielijn 2: Toekomstbestendige en wendbare beroepsbevolking;
- Actielijn 3: Vraag en aanbod in balans.

Voor de activiteiten in deze drie actielijnen is een inzet van € 10 mln. uit de programmareserve Arbeidsmarkt en Onderwijs voorzien.

Rol Provincie: *ondersteuner, subsidiënt, partner*

Kwaliteit

- In 2025 is de Bestuursafdeling Onderwijs met alle hoger- en beroepsonderwijsinstellingen minimaal twee keer bij elkaar gekomen;
- In 2025 heeft er minimaal één bestuurlijk overleg met strategische arbeidsmarktpartners (o.a. UWV, arbeidsmarktregio's, werkgeversverenigingen en vakbonden) plaatsgevonden;
- In 2025 vindt er een arbeidsmarktevent plaats met relevante arbeidsmarkt- en onderwijspartners;
- In 2025 zijn er minimaal twee arbeidsmarkt- of onderwijsprojecten met Limburgse partners ingediend binnen Rijks- of Europese regelingen;
- In 2025 is de Vakmanschapsagenda verder uitgewerkt in concrete thema's en zijn de drie Limburgse mbo's aan de slag met de uitvoering;
- In 2025 is de financiering van GIP's structureel geborgd;
- In 2025 is gestart met de uitvoering van het actieplan Talent Charter, een geïntensiveerde arbeidsmarktaanpak die inzet op het identificeren, aantrekken, ontwikkelen, verzilveren, onderhouden en behouden van talent.

Ten opzichte van de Programmabegroting 2025 is de doelstelling van de Vakmanschapsagenda aangepast, vanwege het feit dat in 2025 de gehele Vakmanschapsagenda (i.p.v. slechts één onderdeel) wordt uitgewerkt en van start gaat.

Verder is er een doelstelling toegevoegd inzake het actieplan Talent Charter, dat op 8 april door GS is vastgesteld en vervolgens informerend naar PS is toegestuurd.

Kwaliteit (indicator)



Tijd

De uitvoering van de genoemde resultaten ligt op schema en is naar verwachting per ultimo 2025 gerealiseerd.

Tijd (indicator)



Geld

Voor de uitvoering van product 3.3.1. Een gezonde arbeidsmarkt, wordt het budget in 2025 verhoogd met € 0,92 mln. Dit betreft de volgende begrotingswijzigingen:

- OECD Conferentie Local Development Forum € 0,20 mln.;
- Talent Charter: geïntensiveerde arbeidsmarktaanpak € 0,72mln.

Deze voorstellen worden gedekt uit de programmareserve Arbeidsmarkt en onderwijs.

Geld (indicator)



Wat willen we bereiken?

3.4. Verduurzaming en circulaire economie

- Tegen 2027 heeft de Limburgse economie een grotere mate van circulariteit bereikt door de implementatie van R-strategieën, waarmee we in lijn zijn met de nationale doelstelling van 50% circulariteit tegen 2030;
- In 2027 werken we met onderwijs, bedrijfsleven en overheid intensief samen om de circulaire transitie te versterken;
- In 2027 zijn de ruimtelijke, juridische, digitale en financiële randvoorwaarden zo ingericht om de uitrol van kansrijke ontwikkelingen mogelijk te maken.

Wat merkt de Limburger ervan?

De mondiale klimaat- en natuurdoelen zijn niet haalbaar zonder het grondstoffengebruik terug te dringen. Daarnaast is vanwege geopolitieke ontwikkelingen de beschikbaarheid van grondstoffen in de toekomst geen vanzelfsprekendheid en kunnen daarmee samenhangende prijsfluctuaties nadelig uitpakken voor burgers en bedrijven. De noodzaak om minder en efficiënter grondstoffen te gebruiken is dan ook zowel

vanuit economische- als vanuit milieuoverwegingen evident en dat is precies waar de transitie naar een circulaire economie zich op richt. Door slim productontwerp zijn minder of minder schadelijke grondstoffen nodig, is reparatie mogelijk zodat producten en onderdelen langer meegaan en is hoogwaardige recycling eenvoudiger te realiseren waardoor over de hele levensduur minder grondstoffen nodig zijn. En naarmate bedrijven meer circulair opereren, zijn ze meer toekomstbestendig.

Aan de hand van indicatoren maken wij zichtbaar of we op koers liggen met het behalen van onze doelstellingen voor deze Statenperiode. Hierbij is de Provincie natuurlijk ook afhankelijk van partners en andere autonome ontwikkelingen. De indicatoren die reeds beschikbaar zijn, zijn hieronder gepresenteerd.

Beschrijving van de mate waarin onderwijs, bedrijfsleven en overheid samenwerken op het gebied van circulariteit (D_28a)

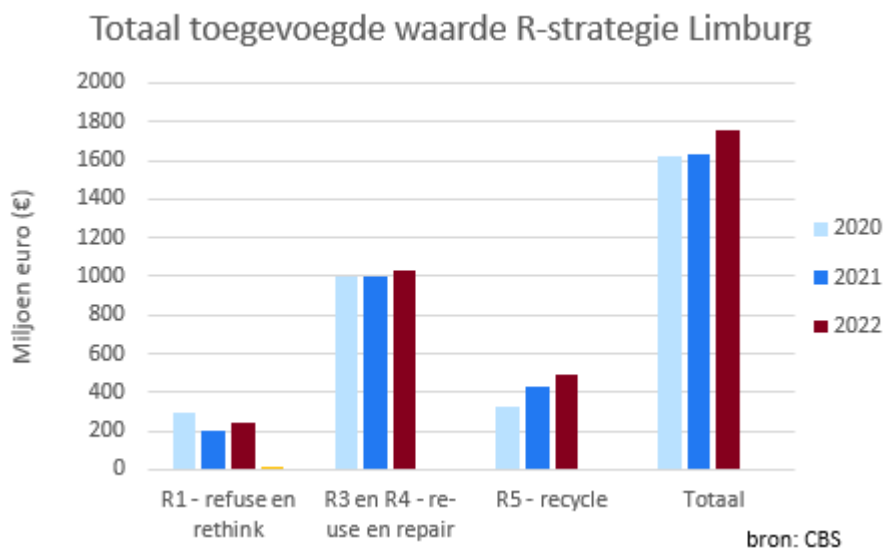
We verkennen hoe de arbeidsmarktvraag voor de circulaire economie (kwantitatief en kwalitatief) eruit ziet om een scherper beeld te kunnen schetsen hoe het onderwijsaanbod optimaal aan te laten sluiten. 5 universiteiten in de euregio werken op initiatief van de provincie samen aan een trinationaal curriculum circulaire economie. Het MBO in Limburg ontwikkelt open-source modules circulaire economie.

Beschrijving van de door de Provincie ingerichte ruimtelijke, juridische, digitale en financiële randvoorwaarden (D_29a)

Om hier stappen te kunnen zetten sluiten we aan bij relevante tafels en instrumenten. In de concept POVI is circulaire economie als provinciaal belang aangemerkt. Met Limburg Toekomstbestendig (LIOF), de fondsen en onze provinciale subsidieregeling economie en concurrentiekracht ondersteunen we het bedrijfsleven vanuit onze provinciale rol in de transitie naar circulaire economie. Voor het optimaliseren van de juridische randvoorwaarden zijn we vooral afhankelijk van Europese en rijkswetgeving. Hiertoe voeren wij lobby samen met andere provincies en nemen we deel aan relevante Europese netwerken zoals European Chemical Regions Network (ECRN), Vanguard Initiative en S3platform chemie.

Regionale toegevoegde waarde van de circulaire economie in Limburg naar R-strategie (D_27a)

In onderstaande figuur is de toegevoegde waarde opgenomen, gegenereerd met economische activiteiten die gelinkt kunnen worden aan één van de verschillende R strategieën. De R-strategieën, ook wel R-ladder genoemd, zijn circulariteitsstrategieën die bijdragen aan het verminderen van het gebruik van primaire abiotische grondstoffen. Hieronder vallen R1 rethink (heroverwegen), R2 reduce (verminderen), R3 reuse (hergebruik), R4 repair (repareren) en R5 recycle (materialen hergebruiken).



Wat gaan we daarvoor doen?

3.4.1. Verduurzaming en circulaire economie

Omschrijving

Het bedrijfsleven wordt versterkt door een duurzame circulaire economie. Dit heeft gunstige consequenties voor de concurrentiepositie van Limburg. We blijven ons actief inzetten voor nationaal en Europees beleid dat de industrie zoals die van het grote industriecluster Chemelot versterkt, verduurzaamt en vergroent. Verduurzaming en circulair ondernemen vraagt kennis, samenwerking en investeringen.

Wij zetten onze innovatie-instrumenten in (die bij LIOF zijn ondergebracht) en delen onze kennis en ervaring. Om versnelling, opschaling en impact te genereren is focus noodzakelijk. We zetten daarom in op vier prioritaire bedrijfsketens. Dit zijn:

- chemie;
- biomassa en voedsel;
- circulair bouwen;
- duurzame maakindustrie.

Rol Provincie: *bevoegd gezag, financier, partner, toetser, procesmanager, ondersteuner, aanjager*

Kwaliteit

Om de vier prioritaire bedrijfsketens te versterken naar een grotere mate van circulariteit wordt:

- In 2025 is het circulair bouwend programma Zuid-Nederland samen met Limburgse partners uitgevoerd. Circulaire en duurzame bouw wordt hierdoor aangejaagd;
- In 2025 wordt ondersteuning gegeven aan vier inspirerende Limburgse praktijkvoorbeelden voor de circulaire economie;

3. Werken aan een toekomstbestendige economie

- In 2025 is het Impulsprogramma Biocirculaire Economie Limburg (IBEL) voor Limburg uitgevoerd en geëvalueerd;
- In 2025 is innovatie van het MKB om de transitie naar een circulaire economie te versnellen gestimuleerd door inzet van programma Limburg toekomstbestendig en door het benutten van regionale investeringsfondsen. LIOF voert het programma uit en beheert de fondsen;
- In 2025 treedt Provincie Limburg op als 'eerste klant' (launching customer) via onze eigen inkoop (o.a. in de grond-, weg en waterbouw en facilitaire diensten). Op deze manier is innovatie en circulariteit binnen de leveranciersketen bevorderd;
- In 2025 zijn Nationale en Europese financieringsprogramma's optimaal benut voor de provinciale doelen op het gebied van verduurzaming en circulaire economie;
- In 2025 is onze provinciale rol, ten aanzien verbetering mobiliteit in en rondom de Chemelot site, communicatie en participatie, samen met partners ingevuld. Hiermee ondersteunen we Chemelot in de ambitie om in 2050 klimaatneutraal en circulair te zijn. Met het Limburgs Bod voor een duurzaam Chemelot blijven we de urgentie van circulair en duurzaam ondernemen agenderen bij het Rijk. Onze focus ligt op versnelling van verduurzaming en het toekomstbestendig maken van Chemelot als cruciale economische schakel voor Nederland en Noordwest-Europa. Daartoe investeren we € 0,9 mln. om te komen tot daadwerkelijke cruciale en strategisch samenhangende investeringen in de energie- en grondstoffentransitie van Chemelot.

- In 2025 wordt verder uitvoering gegeven aan het EU project CHEERS4EU ter versnelling van circulaire economie d.m.v. circulaire hubs;
- In 2025 hebben we inzicht verkregen in de ruimtelijke randvoorwaarden voor de circulaire economie in Limburg;
- In 2025 zijn open source modules circulaire economie voor het mbo ontwikkeld en wordt ingezet in het mbo;
- In 2025 is een aanvraag ingediend met Limburgse partners voor het EU- LIFE programma ter versnelling van de uitvoeringskracht van Limburg.

Kwaliteit (indicator)



Tijd

Naar verwachting zullen de genoemde resultaten per ultimo 2025 zijn gerealiseerd waarbij de inzet op en de uitvoering van de programma's doorlopen in de tijd.

Tijd (indicator)



Geld

Voor de uitvoering van product 3.4.1. Verduurzaming en circulaire economie, wordt het budget in 2025 verhoogd met € 0,90 mln. Dit betreft de volgende begrotingswijzigingen:

- Vervolgstrategie Limburgs bod voor een duurzaam Chemelot € 0,40 mln.;
- Chemelot proposities inzake Clean Industrial Deal € 0,50 mln.

Deze voorstellen worden gedekt uit de programmareserve Economie.

Geld (indicator)



Wat willen we bereiken?

3.5. Gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw in Limburg

- In 2027 is er meer kennis over de land- en tuinbouw in Limburg en daardoor begrip ten aanzien van de sector en de transities.

In 2027 zijn er 120 agrarische koplopers en innovatoren ondersteund met het marktrijp maken van kansrijke innovaties en concepten ten behoeve van de transities. Daarnaast zal er eind 2025 een uitgebalanceerd pakket beschikbaar zijn bij LIOF, tevens ten behoeve van de transities in de landbouw. Hierbij besteden we minimaal de helft van het beschikbare budget aan oplossingen die duurzaam en diervriendelijk zijn.

We werken aan een communicatiestrategie, waarmee we vanaf 2025 gaan zorgen voor actieve informatie naar de Limburgse agrariërs ten aanzien van kennis- en informatie overdracht en regelingen. Daarnaast beogen we met de communicatiestrategie ook educatieve en kleinschalige initiatieven te ondersteunen gericht op de relatie tussen boer en burger.

Tot slot werken we aan een platform waar partijen die betrokken zijn bij het perspectief van de blijvende ondernemer in Limburg met elkaar spreken over de strategie en aanpak om deze ondernemers te ondersteunen met het uitstippelen van de toekomstontwikkeling van hun bedrijf.

Wat merkt de Limburger ervan?

Aan de hand van indicatoren maken wij zichtbaar of we op koers liggen met het behalen van onze doelstellingen voor deze Statenperiode. Hierbij is de Provincie natuurlijk ook afhankelijk van partners en andere autonome ontwikkelingen. De indicator voor deze doelstelling is nog in ontwikkeling.

Wat gaan we daarvoor doen?

3.5.1 Gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw in Limburg

Omschrijving

We zijn trots op onze Limburgse land- en tuinbouw die behoort tot de top van de wereld. De sector heeft zich in de afgelopen decennia meermaals opnieuw uitgevonden en zal dit de komende jaren opnieuw moeten doen. De Limburgse agrarisch ondernemers zijn hierbij een essentieel onderdeel van de oplossing voor alle uitdagingen die landen in het landelijk gebied. Ondernemers die de komende jaren willen doorgaan met ondernemen, of daarmee willen starten, hebben hun blik op de toekomst gericht.

We richten ons op de doorontwikkeling van (bewezen) conceptuele ontwikkelingen en implementeerbare innovaties bij de koplopers en innovators van de sectoren. Daarnaast achten we het in het belang van de Limburgse agrariër dat hij maximaal gebruik kan maken van kennis en informatie die hem ondersteunt bij het maken van duurzame investeringsbeslissingen voor zijn bedrijf.

Binnen dit beleidskader streven we ernaar om de middelen die hieraan verbonden zijn zo veel mogelijk te laten landen op het boerenplan.

Dit doen we door middel van drie actielijnen:

1. opgavegericht innoveren;
2. strategisch verbinden;
3. de Limburgse land- en tuinbouw in beeld.

Rol Provincie: *bevoegd gezag, subsidiënt, partner, toetser, procesmanager, ondersteuner*

Kwaliteit

De Handreiking van de Agrarische Blijversaanpak Limburg is begin 2025 opgeleverd. We zijn nu aan de slag om met de mede-initiatiefnemers de zogenaamde 'proef op de som' fase in te richten, deze willen we na de zomer van 2025 opstarten en zal ongeveer een jaar gaan duren.

Het programma Natuurinclusief Limburg wordt in 2025 verder verbreed met steun van de provincie Limburg. Naast de uitvoering van de biodiversiteitsmonitor voor de melkveehouderij willen we nu ook opschaling van deze monitor in de akkerbouw en introductie naar andere vormen van land- en tuinbouw zoals fruitteelt, waaronder wijnbouw. Daarnaast vragen we de uitvoerende organisatie om te gaan zoeken naar inspiratiebedrijven voor natuurinclusieve bedrijfsvoering en deze te equiperen om als leerbedrijf te fungeren voor anderen.

De stimulering van wijnbouw en kleine teelten krijgt verder vorm in 2025, in de tweede helft van 2025 is er een uitvoeringsaanpak gereed, inclusief stimuleringsmiddelen.

We ondersteunen diverse fieldlabs, op het vlak van land- en tuinbouw, met Limburgse inbreng om zich te ontwikkelen. Hierbij zijn ook diverse initiatieven die zich voorbereiden op een aanvraag ten aanzien van de regeling van LNVN, welke voorziet in meerjarige financiering van fieldlabs.

De communicatiestrategie krijgt in 2025 verder vorm. Er zal medio 2025 een tender uitgezet worden voor de uitvoering van de communicatiestrategie en eind 2025 wordt er een regeling opengesteld ten aanzien van kleinschaliger initiatieven die het verhaal van de boer dichterbij de burger brengen.

Vanuit het GLB-NSP zijn in 2024 en 2025 enkele regelingen, succesvol, opengesteld. De regeling voor productieve investeringen was dermate succesvol dat er middelen van 2026 naar voren zijn gehaald. We willen in 2025 beoordelen of het mogelijk is om vanuit 100% provinciale middelen alsnog een vergelijkbare regeling open te stellen in 2026. Daarnaast gaan de komende periode nog de regelingen voor EIP (samenwerken voor innovatie) en Kennisverspreiding & Informatie open.

Het Regionaal Voedselsysteem Limburg bevindt zich in een cruciale fase. Om de organisatie de stap te kunnen laten maken naar zelfstandig operationeel, verlengen we het strategisch partnerschap. Hierbij werken we gezamenlijk met de andere strategisch partners aan een robuuste organisatie.

Voor het IBEL programma én het programma LimburgToekomstBestendig worden in 2025 evaluaties uitgevoerd en opgeleverd. Op basis van deze evaluaties wordt beoordeeld in welke vorm er mogelijk opvolging gegeven wordt aan dergelijke programma's in 2026.

De uitvoeringsstrategie van de Toekomstvisie Tuinbouw Limburg+ is verder in ontwikkeling, waarbij wordt gewerkt aan een governance en uitvoeringsstrategie welke in 2025 wordt opgeleverd. Hierbij is ook de samenwerking met Noord-Brabant geïntensiveerd.

Op het vlak van energie vóór en ván de landbouw zijn de gesprekken nog lopende met het Rijk ten aanzien van het samenwerkingsproject in Limburg om de toepassing van geothermie mogelijk te maken.

Daarnaast worden de kansen van groengasproductie vanuit de landbouw in beeld gebracht en de mogelijkheden daartoe verkend.

Kwaliteit (indicator)



Tijd

De resultaten, zoals beschreven onder het kopje 'kwaliteit', zullen vrijwel allemaal binnen de gestelde tijd behaald worden.

Tijd (indicator)



Geld

Voor de uitvoering van product 3.5.1. Gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw in Limburg, wordt het budget in 2025 verhoogd met € 1,72 mln. Dit betreft o.a. de volgende begrotingswijzigingen::

- uitvoeringsprogramma Natuurinclusief Boeren Limburg € 0,70 mln.;
- basisfinanciering Greenport Venlo € 0,13 mln.;
- provinciale bijdrage landelijke regeling Experimenteerlocaties (voorheen Fieldlabs) ten behoeve van Integraal plantaardig innovatieplatform € 0,30 mln.;
- Subsidie Geothermie – DGOL € 0,38 mln.;
- diverse subsidies ten behoeve van de actielijn Strategisch verbinden € 0,13 mln.;
- diverse subsidies ten behoeve van de actielijn Limburgse land- en tuinbouw in beeld € 0,08mln.

Deze voorstellen worden gedekt uit de programmareserve Landbouw.

Geld (indicator)

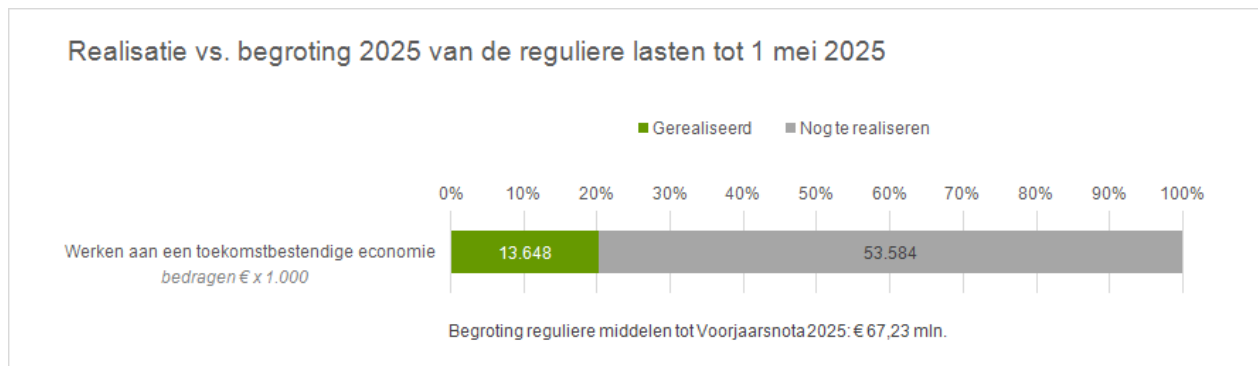


Uitvoering begroting 2025: budgetrealisatie

De totale lasten van de gewijzigde begroting 2025 voor dit programma tot aan de Voorjaarsnota bedragen € 73,87 mln., bestaande uit € 67,23 mln. reguliere middelen, € 6,38 mln. personeelskosten en € 0,26 mln. kapitaallasten.

In onderstaande grafiek presenteren wij alleen de reguliere middelen vanwege de beïnvloedbaarheid van deze posten. Het betreft de bestedingen en juridische verplichtingen tot 1 april (gerealiseerd en verplicht) en de op dat moment resterende vrije ruimte binnen de vastgestelde budgetten.

Onze voortgangsanalyse geeft aan dat het nodig is om de begroting bij te stellen. Wij faseren een aantal subsidies naar 2026 e.v. voor € 0,04 mln.



Wat mag het kosten?

In deze Voorjaarsnota 2025 wordt de begroting van het programma 'Werken aan een toekomstbestendige economie' bijgesteld op basis van de inhoudelijke en financiële voortgang, zoals beschreven in de beleidsproducten en voortgangsinformatie.

De volgende voorstellen voor aanvullende reguliere middelen zijn opgenomen in deze Voorjaarsnota:

- Vestigingsklimaat voor morgen € 0,76 mln.;
- Klachtentelefoon € 0,04 mln.;
- Innovaties voor de maatschappelijke opgaven € 0,47 mln.;
- Gezonde arbeidsmarkt € 0,92 mln.;
- Verduurzaming en circulaire economie € 0,90 mln.;
- Gezonde toekomst voor de land -en tuinbouw in Limburg € 1,72 mln.

Daarnaast wordt het budget voor Brightlands in 2025-2029 verhoogd met jaarlijks € 4,75 mln. ten behoeve van de afwaardering van financiële activa.

Het gevolg van deze wijzigingen is dat het begrote uitgavenvolume van de begroting (lasten en stortingen in de reserves) van dit programma stijgt van € 86,87 mln. naar € 96,78 mln.

Voor nadere details verwijzen wij naar de toelichtingen op product-niveau bij 'Wat gaan we daarvoor doen?', onderdeel Geld.

Bedragen x €1.000

3. Werken aan een toekomstbestendige economie

Exploitatie	Gewijzigde begroting 2025 tot Voorjaarsnota	Begrotingswijziging Voorjaarsnota 2025	Begroting 2025 na wijziging
Lasten			
3 Werken aan de toekomstige economie			
3.1 Vestigingsklimaat van morgen			
3.1.1 Vestigingsklimaat van morgen			
60564 Actielijn Toerisme 322	1.453	400	1.853
60578 Procesmidd strategische acquisitie 321	80	16	96
60669 HUB Dataportaal vrijetijdseconomie	225	0	225
60724 Innovatie in het brede MKB 423	0	205	205
63252 NV Industriebank LIOF	0	0	0
63253 Knelpuntenfonds	1.000	300	1.300
63258 Uitvoeringsprogramma economie en innovatie	82	0	82
68000 Doorberekende personeelskosten	0	0	0
68006 Doorberekende personeelskosten	1.439	0	1.439
68267 Procesmiddelen Einstein Telescope	742	0	742
68926 Partnership TEFAF	300	0	300
69238 MEB 21 BISC	20	0	20
69239 MITregeling	0	0	0
69246 MEB 52 Strategisch ondernemerschap	136	0	136
69247 MEB 53a Bruisend Ecosysteem	126	0	126
69601 SPUK omzetzender watersnoodramp 2021	184	0	184
69863 DU Aanpak vakantieparken	0	0	0
69972 LIOF Trade	158	-158	0
Totaal 3.1.1 Vestigingsklimaat van morgen	5.945	763	6.708
3.1.3 Maastricht Aachen Airport			
60553 SPUK Ontsluiting Maastricht Aachen Airport	2.893	0	2.893
66052 Kapitaallasten	195	9	203
67719 Vergoeding NEDABkosten luchthaven MAA	16.400	0	16.400
67720 Procesmiddelen ontwikkeling luchthaven MAA	158	0	158
67753 Stichting Klachtentelefoon MAA	62	38	100
67893 Exploitatie cargoterminal MAA	31	0	31
67895 Toev voorz luchthavengeb gebouwen	73	0	73
68004 Doorberekende personeelskosten	218	0	218
68569 Doorberekende personeelskosten Klachtentel	94	0	94
68638 Gemeentelijke bijdragen ivm toekomst MAA	800	0	800
69683 Bijdrage Omgevingsfonds MAA	1.602	0	1.602
69749 Vortex schade	133	0	133
Totaal 3.1.3 Maastricht Aachen Airport	22.658	47	22.705
Totaal 3.1 Vestigingsklimaat van morgen	28.604	809	29.413
3.2 Innovaties voor de maatschappelijke opgaven			

3. Werken aan een toekomstbestendige economie

Exploitatie	Gewijzigde begroting 2025 tot Voorjaarsnota	Begrotingswijziging Voorjaarsnota 2025	Begroting 2025 na wijziging
3.2.1 Innovaties voor de maatschappelijke opgaven			
60508 Cofinanciering Verduurzaming CE actielijn 2	304	0	304
60517 Cofin Innovaties maatsch opgaven actielijn 2	1.102	-55	1.046
60542 Procesmiddelen Innovaties Brede MKB 423	73	0	73
60568 MIT regeling tlv PR Economie	0	0	0
60579 Procesmiddelen innovatieve ecosystemen 422	2.300	0	2.300
60588 ET actielijn innovatief bedrijfsleven	1.500	0	1.500
60589 ET actielijn innovatieve ecosystemen	1.500	0	1.500
60591 ET actielijn majeure projecten	4.800	0	4.800
60593 Procesmiddelen Innovatief Bedrijfsleven 421	113	0	113
60689 Interreg Europe Project RISEMEDEU	0	6	6
60723 Actielijn innovatief bedrijfsleven 421	0	325	325
60725 Procesmiddelen ZLSM	0	75	75
67898 University College	200	0	200
68002 Doorberekende personeelskosten	1.637	0	1.637
68153 BC Healthy Eating and Food Innovation	435	115	550
68766 CHILL	500	0	500
68884 Kapitaallasten	0	0	0
69446 Procesgelden Nationale en Europese fondsen	0	0	0
69608 Stelpost BMHC PS 2462022	0	0	0
69609 Stelpost BSSC PS 2462022	0	0	0
69610 Stelpost Brightlandsbreed PS 2462022	0	0	0
69637 Stelpost BCGV Voorjaarsnota 2022	0	0	0
69897 NV Industriebank LIOF	2.682	0	2.682
69898 Technische bijstand Europese programmas	1.180	0	1.180
69902 MEB 21 MKB innovatieprogramma LIOF	968	0	968
69903 MITregeling	1.235	0	1.235
69964 Cofinanciering Verduurzaming CE actielijn 1	227	0	227
69965 Cofin Vestigingsklimaat v morgen actielijn 3	197	0	197
69966 Cofin Innovaties maatsch opgaven actielijn 1	661	0	661
Totaal 3.2.1 Innovaties voor de maatschappelijke opgaven	21.612	466	22.079
3.2.2 Brightlands			
60505 Procesmiddelen Campussen	161	0	161
60516 Procesmiddelen BCC BMHC en BSSC	11	0	11
60520 Procesmiddelen Expo Real	165	0	165
60595 Kwartiermaker Brightlands 711	127	0	127
60644 LimburgInnovatie Kwartier Zorg	40	0	40
67767 Procesmiddelen Kennis As Brightlands	17	0	17

3. Werken aan een toekomstbestendige economie

Exploitatie	Gewijzigde begroting 2025 tot Voorjaarsnota	Begrotingswijziging Voorjaarsnota 2025	Begroting 2025 na wijziging
68215 Procesmiddelen gebiedsontwikkeling BLMHC	5	0	5
69079 Brightlands Coordinatie	16	0	16
69668 Brightlands Office en branding	65	0	65
69870 Brightlands Communicatie	500	0	500
69907 MEB 14 Brightlands procesmiddelen	8	0	8
69913 Proj Versterken kennisinfrastructuur BSSC	494	0	494
69914 Project Smart Health Alliantie Limburg	500	0	500
69915 Brightlands Startup League	750	0	750
69927 Kapitaallasten	65	4.747	4.812
69928 Doorberekende personeelskosten	955	0	955
Totaal 3.2.2 Brightlands	3.879	4.747	8.626
Totaal 3.2 Innovaties voor de maatschappelijke opgaven	25.492	5.213	30.705
3.3 Een gezonde arbeidsmarkt			
3.3.1 Een gezonde arbeidsmarkt			
60509 Cofin Arbeidsmarkt en onderwijs actielijn 2	345	0	345
60510 Cofin Arbeidsmarkt en onderwijs actielijn 3	595	0	595
68013 Doorberekende personeelskosten	647	0	647
68091 Arbeidsmarktdata	102	0	102
69131 GIP Euregio Rijn Waal	7	0	7
69132 GIP Euregio Rijn Maas Noord	100	0	100
69133 GIP Aachen Eurode	193	0	193
69134 GIP Maastricht	283	0	283
69241 MEB31 Kwalitatief toekomstbest onderwijs	6	0	6
69934 Toekomstbestendige onderwijsinfrastructuur 51	284	200	484
69935 Toekomstbest en wendbare beroepsbevolking 52	72	360	432
69936 Vraag en arbeid in balans 53	75	360	435
69967 Cofin Arbeidsmarkt en Onderwijs actielijn 1	1.560	0	1.560
Totaal 3.3.1 Een gezonde arbeidsmarkt	4.269	920	5.189
Totaal 3.3 Een gezonde arbeidsmarkt	4.269	920	5.189
3.4 Verduurzaming en circulaire economie			
3.4.1 Verduurzaming en circulaire economie			
60506 Procesmidd Verduurz en Circ bedrijfsleven	5	0	5
60569 Prioritaire bedrijfsketensecosystemen	1.122	0	1.122
60583 Communicatie en kennisdeling 226	60	0	60
60584 Menselijk kapitaal onderwijs 224	25	0	25
60585 Ecosysteem 225	175	0	175
60670 Circulair Bouwend Programma	146	0	146
60688 Duurzaam Chemelot	0	400	400

3. Werken aan een toekomstbestendige economie

Exploitatie	Gewijzigde begroting 2025 tot Voorjaarsnota	Begrotingswijziging Voorjaarsnota 2025	Begroting 2025 na wijziging
60726 Chemelot proposities Clean Industrial Deal	0	500	500
69260 CEL actielijn 3 Goede Voorbeeld	0	0	0
69262 CEL actielijn 2 Samenwerking	16	0	16
69263 CEL actielijn 4 Delen	0	0	0
69444 Procesmiddelen gebiedsontwikkeling Chemelot	249	0	249
69638 HORIZONproject SYSCHEMIQ	1	0	1
69850 Veilige omgeving Pilot Chemelot	72	0	72
69892 Full proposal CEL4LIFE 20252028	52	0	52
69900 REBIS	67	0	67
69908 CEL LIOF Ontwikkelprogramma	450	0	450
69929 Doorberekende personeelskosten	899	0	899
69951 Interreg Europe CHEERS4EU	155	0	155
Totaal 3.4.1 Verduurzaming en circulaire economie	3.495	900	4.395
Totaal 3.4 Verduurzaming en circulaire economie	3.495	900	4.395
3.5 Gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw in Limburg			
3.5.1 Gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw in Limburg			
69227 LLA1b Missiegedreven innoveren Campus	73	0	73
69229 LLA3 Sterker in de marktketen	160	0	160
69865 Cofinanciering GLBNSP GroenBlauwdierenwelz	2.805	0	2.805
69918 Doorberekende personeelskosten	491	0	491
69919 LLA1a Missiegedreven innoveren Sector	751	0	751
69920 LLA4 Grensoverschrijdend verbinden	58	0	58
69921 Uitvoeringskosten GLBNSP	2.656	0	2.656
69960 Cofin GLBNSP samenwerking EIP oper groepen	1.463	0	1.463
69962 Cofin GLBNSP Kennisverspreiding en informatie	292	0	292
69968 Cofinanciering Land en tuinbouw	982	0	982
69978 Opgavegericht innoveren	1.285	500	1.785
69979 Strategisch verbinden	494	1.145	1.639
69980 Limburgse land en tuinbouw in beeld	502	75	577
Totaal 3.5.1 Gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw in Limburg	12.013	1.720	13.733
Totaal 3.5 Gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw in Limburg	12.013	1.720	13.733
Totaal 3 Werken aan de toekomstige economie	73.872	9.562	83.434
Totaal Lasten	73.872	9.562	83.434
Baten			
3 Werken aan de toekomstige economie			

3. Werken aan een toekomstbestendige economie

Exploitatie	Gewijzigde begroting 2025 tot Voorjaarsnota	Begrotingswijziging Voorjaarsnota 2025	Begroting 2025 na wijziging
3.1 Vestigingsklimaat van morgen			
3.1.1 Vestigingsklimaat van morgen			
69601 SPUK omzetting watersnoodramp 2021	184	0	184
Totaal 3.1.1 Vestigingsklimaat van morgen	184	0	184
3.1.3 Maastricht Aachen Airport			
60553 SPUK Ontsluiting Maastricht Aachen Airport	2.893	0	2.893
67893 Exploitatie cargoterminal MAA	602	0	602
68638 Gemeentelijke bijdragen ivm toekomst MAA	800	0	800
Totaal 3.1.3 Maastricht Aachen Airport	4.294	0	4.294
Totaal 3.1 Vestigingsklimaat van morgen	4.479	0	4.479
3.2 Innovaties voor de maatschappelijke opgaven			
3.2.1 Innovaties voor de maatschappelijke opgaven			
68240 Dividend Chemelot Campus Vastgoed	0	0	0
68899 Dividenden Greenport Venlo	0	0	0
Totaal 3.2.1 Innovaties voor de maatschappelijke opgaven	0	0	0
3.2.2 Brightlands			
60595 Kwartiermaker Brightlands 711	51	0	51
69905 Dividend Chemelot Campus Vastgoed	1.538	0	1.538
69906 Dividend campus Greenport Venlo CV	160	0	160
Totaal 3.2.2 Brightlands	1.748	0	1.748
Totaal 3.2 Innovaties voor de maatschappelijke opgaven	1.748	0	1.748
3.3 Een gezonde arbeidsmarkt			
3.3.1 Een gezonde arbeidsmarkt			
69132 GIP Euregio Rijn Maas Noord	67	0	67
69133 GIP Aachen Eurode	129	0	129
69134 GIP Maastricht	189	0	189
69935 Toekomstbest en wendbare beroepsbevolking 52	509	0	509
Totaal 3.3.1 Een gezonde arbeidsmarkt	893	0	893
Totaal 3.3 Een gezonde arbeidsmarkt	893	0	893
3.4 Verduurzaming en circulaire economie			
3.4.1 Verduurzaming en circulaire economie			
69638 HORIZONproject SYSCHEMIQ	6	0	6
69850 Veilige omgeving Pilot Chemelot	30	0	30
69951 Interreg Europe CHEERS4EU	146	0	146
Totaal 3.4.1 Verduurzaming en circulaire economie	183	0	183
Totaal 3.4 Verduurzaming en circulaire economie	183	0	183
Totaal 3 Werken aan de toekomstige economie	7.302	0	7.302

3. Werken aan een toekomstbestendige economie

Exploitatie	Gewijzigde begroting 2025 tot Voorjaarsnota	Begrotingswijziging Voorjaarsnota 2025	Begroting 2025 na wijziging
Totaal Baten	7.302	0	7.302
Saldo van baten en lasten	-66.570	-9.562	-76.132
Stortingen			
3 Werken aan de toekomstige economie			
3.1 Vestigingsklimaat van morgen			
3.1.1 Vestigingsklimaat van morgen			
60722 Toevoeging risicoreserve SIS 322	0	98	98
Totaal 3.1.1 Vestigingsklimaat van morgen	0	98	98
3.1.3 Maastricht Aachen Airport			
69502 Toevoeging risicoreserve SIS MAA	5.414	0	5.414
Totaal 3.1.3 Maastricht Aachen Airport	5.414	0	5.414
Totaal 3.1 Vestigingsklimaat van morgen	5.414	98	5.512
3.2 Innovaties voor de maatschappelijke opgaven			
3.2.1 Innovaties voor de maatschappelijke opgaven			
69503 Toevoeging risicoreserve SIS Chemelot	0	0	0
69504 Toevoeging risicoreserve SIS BMHC	0	0	0
69505 Toevoeging risicoreserve SIS GPV	0	0	0
69506 Toevoeging risicoreserve SIS SSC	0	0	0
69843 Toevoeging PR Brightlands	0	0	0
Totaal 3.2.1 Innovaties voor de maatschappelijke opgaven	0	0	0
3.2.2 Brightlands			
60727 Toevoeging risicoreserve SIS BCGV	0	250	250
69909 Toevoeging risicoreserve SIS Chemelot	165	0	165
69910 Toevoeging risicoreserve SIS BMHC	650	0	650
69911 Toevoeging risicoreserve SIS GPV	1.860	0	1.860
69912 Toevoeging risicoreserve SIS SSC	600	0	600
69916 Toevoeging PR Brightlands	3.800	0	3.800
Totaal 3.2.2 Brightlands	7.074	250	7.324
Totaal 3.2 Innovaties voor de maatschappelijke opgaven	7.074	250	7.324
3.3 Een gezonde arbeidsmarkt			
3.3.1 Een gezonde arbeidsmarkt			
69774 Toevoeging PR onderwijs en arbeidsmarkt	509	0	509
Totaal 3.3.1 Een gezonde arbeidsmarkt	509	0	509
Totaal 3.3 Een gezonde arbeidsmarkt	509	0	509
Totaal 3 Werken aan de toekomstige economie	12.997	348	13.345
Totaal Stortingen	12.997	348	13.345
Onttrekkingen			

3. Werken aan een toekomstbestendige economie

Exploitatie	Gewijzigde begroting 2025 tot Voorjaarsnota	Begrotingswijziging Voorjaarsnota 2025	Begroting 2025 na wijziging
3 Werken aan de toekomstige economie			
3.1 Vestigingsklimaat van morgen			
3.1.1 Vestigingsklimaat van morgen			
60519 Aanw reserve knelpunten economisch beleid	1.000	300	1.300
69973 Aanwending PR Economie	1.742	561	2.303
Totaal 3.1.1 Vestigingsklimaat van morgen	2.742	861	3.603
3.1.3 Maastricht Aachen Airport			
69974 Aanwending PR Economie	158	0	158
Totaal 3.1.3 Maastricht Aachen Airport	158	0	158
Totaal 3.1 Vestigingsklimaat van morgen	2.900	861	3.761
3.2 Innovaties voor de maatschappelijke opgaven			
3.2.1 Innovaties voor de maatschappelijke opgaven			
60590 Aanwending PR Onderwijs en Arbeidsmarkt	0	0	0
69844 Aanwending PR Brightlands	0	0	0
69899 Aanwending reserve aandelentransactie LIOF	968	0	968
69970 Aanwending PR Economie	12.775	351	13.126
Totaal 3.2.1 Innovaties voor de maatschappelijke opgaven	13.744	351	14.094
3.2.2 Brightlands			
60645 Aanwending PR Wonen	43	0	43
60673 Aanwending risicoreserve SIS	0	4.747	4.747
69917 Aanwending PR Brightlands	2.610	250	2.860
69943 Aanwending PR Economie	257	0	257
Totaal 3.2.2 Brightlands	2.909	4.997	7.906
Totaal 3.2 Innovaties voor de maatschappelijke opgaven	16.653	5.348	22.000
3.3 Een gezonde arbeidsmarkt			
3.3.1 Een gezonde arbeidsmarkt			
69935 Toekomstbest en wendbare beroepsbevolking 52	0	0	0
69937 Aanwending PR Onderwijs en Arbeidsmarkt	2.931	920	3.851
Totaal 3.3.1 Een gezonde arbeidsmarkt	2.931	920	3.851
Totaal 3.3 Een gezonde arbeidsmarkt	2.931	920	3.851
3.4 Verduurzaming en circulaire economie			
3.4.1 Verduurzaming en circulaire economie			
69893 Aanwending PR Economie	1.509	900	2.409
Totaal 3.4.1 Verduurzaming en circulaire economie	1.509	900	2.409
Totaal 3.4 Verduurzaming en circulaire economie	1.509	900	2.409
3.5 Gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw in Limburg			

3. Werken aan een toekomstbestendige economie

Exploitatie	Gewijzigde begroting 2025 tot Voorjaarsnota	Begrotingswijziging Voorjaarsnota 2025	Begroting 2025 na wijziging
3.5.1 Gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw in Limburg			
69971 Aanwending PR Landbouw	3.263	1.720	4.983
Totaal 3.5.1 Gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw in Limburg	3.263	1.720	4.983
Totaal 3.5 Gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw in Limburg	3.263	1.720	4.983
Totaal 3 Werken aan de toekomstige economie	27.256	9.748	37.004
Totaal Onttrekkingen	27.256	9.748	37.004
Saldo mutatie reserves	14.259	9.400	23.659
Resultaat	-52.311	-162	-52.473